

Bà Năm Xóm Chợ Bà Chiểu

Phan Đức Minh

Mấy hôm nay, Bà Năm mất cả ăn, cả ngủ vì chỉ còn 1 ngày nữa thôi, sáng mai là Bà lên máy bay sang Mỹ đoàn tụ gia đình, sống với đứa con gái lớn đã sang sinh sống ở Mỹ để chừng hơn 2 chục năm rồi. Lâu lâu nó vẫn gửi thư cho Bà và gửi tiền nữa. Với số tiền 5, 6 trăm đô la mỗi lần nó gửi về, đem đổi ra tiền Việt Nam hơn chục triệu lận. Bà ngồi mà ăn, cúng vô chỗ này, chỗ nọ để lo cho kẻ nghèo khổ, giúp đỡ bà con, chòm xóm, kẻ nhiều người ít, cũng không cách nào cho hết. Bà già rồi, sống với đứa con gái út, hàng ngày chỉ có việc ăn 2, 3 bữa rồi đi đây, đi đó, thăm bà con, bè bạn. Về nhà thì mở Ti Vi, coi băng video cải lương, phim hài, phim chưởng... đủ thứ trên đời. Cuộc sống của Bà nghĩ thật sung sướng. Bao nhiêu người già cả ở quanh cái chợ Bà Chiểu, Quận Bình Thạnh nơi đất Sài Gòn này, ước mơ có được một phần cuộc sống của Bà mà đâu có được. Họ phải đầu tắt, mặt tối, chạy xuôi chạy ngược, buôn bán tào tàn nơi lè đường, hè phố, bị công an rượt đuổi chạy có cờ... để kiếm miếng ăn cho no cái bụng thôi mà cũng không nổi.

Bà Năm có đứa con gái vượt biển rồi đi Mỹ mà cuộc đời sướng như thế đó. Người ta bảo *“Bà Năm ăn ở phúc đức lắm mới được đứa con gái như thế. Chớ biết bao nhiêu người, sinh con đẻ cái, gái trai cả bầy mà có làm nên cơm cháo gì đâu?”*

Cuộc đời của Bà quả là sướng như tiên ở Sài Gòn rồi còn chi nữa. Bảo đứa con gái út viết thư cho chị nó, Bà cứ bảo nó viết cái tên Sài Gòn, vừa quen, vừa gọn, vừa dễ nghe,

chớ đâu lại có cái tên dài lòng thòng... Thành Phố Hồ Chí Minh, nghe mệt thấy mồ.

Mỗi khi nhận được thư của đứa con gái từ Mỹ gửi về Sài Gòn cho Bà, có lúc kèm theo vài tấm ảnh... theo thói quen từ hồi có... *“loại thư Việt Kiều gửi về quê”*, Bà lại dúm vào tay người đưa thư mấy ngàn bạc cho người ta vui vẻ, lương tiền nhà nước làm chi đủ sống. Chu cha! Đất Mỹ đẹp quá trời! Con Nguyệt, con gái Bà, nói nó ở thành phố San Diego, tiểu bang Ca-li, một thành phố đẹp lắm. Coi những tấm ảnh, Bà thấy thành phố San Diego quả là đẹp thật. Nhà cửa, đồ đạc, xe cộ của con gái Bà sao mà đẹp chi lạ! Hai đứa con trai của nó trong ảnh còn đẹp hơn cả mấy đứa trẻ trong những bức tranh Tàu ôm quả đào tiên nữa lận. Con Nguyệt nó bảo làm thủ tục bảo lãnh cho Bà sang Mỹ ở với nó. Nó bảo Bà già rồi, sang Mỹ khỏi có phải làm ăn chi hết, rồi ít lâu sau thành dân Mỹ, lại có tiền chính phủ nuôi, chỉ ở nhà chơi với cháu thôi. Bà muốn coi cải lương hả? – Băng Video phim Việt Nam, phim Tàu, phim chưởng Hồng Kông nhiều vô số kể. Chẳng thiếu thứ gì. Nó mua, nó thuê về nhà cả thùng lận. Bà tha hồ mà coi. Bà muốn đi Chùa hả? – Nó lái xe Mỹ, xe Nhật êm ru bà rù, chở Bà đi đây, đi đó, chỉ nháy mắt là tới nơi, chớ đâu có phải đi bộ mỗi cả giờ, đổ mồ hôi hột hay đi xích lô chạy loạng quàng loạng quàng, cứ như muốn úi vào xe lam, xe đạp, xe Honda, ô tô con, ô tô mẹ, chạy tưới hạt sen, lộn xộn xà ngầu... kinh khủng, muốn chết quá!

Mấy năm trước, khi Ông Cự còn sống mà ai nói tới chuyện kéo Ông đi Mỹ sống với con gái là Ông chửi toáng cả lên: *“Không có đi đâu cả! Ở quê nhà với bà con, chòm xóm bạn bè, mồ mã Tổ Tiên không sướng hơn hay sao? Tiền bạc nó gửi về, ngồi mà ăn đến chết cũng không hết. Già cả rồi, sang đó làm nên cái giống chi mà làm?”*

Thế nhưng từ ngày Ông Cự mất đi, Bà Cự thấy buồn buồn làm sao ấy. Thiếu người bầu bạn. Đôi khi có cần nhân gấu ó với nhau về cái chuyện *“Đi hay ở”* thật đấy, nhưng lúc

này Bà Năm mới cảm thấy cô đơn, cô đơn thực sự. Người già có cái tình yêu thương cũng như nỗi cô đơn của người già. Thế là càng ngày Bà càng cảm thấy cần phải đi Mỹ để sống với đứa con gái mà Bà từng mang nặng, đẻ đau, rồi còn gian nan về những phen chạy giặc, chiến tranh nữa chớ. Bà phải đi Mỹ để sống với hai đứa cháu ngoại trong ảnh thật dễ thương. Lắm lúc Bà ngồi một mình mà nước mắt rưng rưng, Bà thương đứa con gái hiếu thảo và hai đứa cháu ngoại quá chừng chừng...

Sáng nay, Bà gọi con Lan, đứa con gái út, dậy thật sớm để kịp ra phi trường Tân Sơn Nhất. Máy bay cất cánh lúc 7 giờ sáng nhưng xe đón từ lúc 5 giờ. Bà Năm có 2 đứa con gái, con Nguyệt là lớn, vượt biển đi Mỹ đã hơn 2 chục năm. Con Lan là thứ nhì mà cũng là út, lúc ấy còn bé tí ti. Bây giờ con Lan đã lớn tướng rồi, đã vào Đại Học và theo mấy khoá tiếng Anh. Chị nó bảo "*Sang Mỹ, con Lan sẽ vào Đại Học, tha hồ mà học.*" Con Lan đang ở cái tuổi mới lớn, nó còn thích đi Mỹ hơn cả bà Năm nữa, tuy rằng đi Mỹ thì nó phải xa vô số bạn bè, thân thiết, đã từng gắn bó với nhau trong những tháng ngày khôn khổ, gian nan, kinh hoàng nữa chớ. Nó nghĩ lại mới ngày nào đó, vậy mà Chị nó đi Mỹ cũng đã hơn 2 chục năm, mau để sợ! Nó tính trong đầu: sang Mỹ chịu khó mất vài 4 năm thì cũng lấy xong cái B.S. hay B.A. chi đó như Chị nó nói. Học thêm vài năm cũng lấy được cái bằng Master cho nó hách, rồi đi làm. Thế là sẽ có vô số tiền. Nó sẽ đáp máy bay từ Mỹ về Sài Gòn. Lúc đó là đi thẳng cái một, khỏi có... quá cảnh xứ này, nước nọ lời thôi. Bạn bè của nó kéo cả băng, cả đoàn đi đón. Vui ời là vui! Nó sẽ cho tiền những đứa bạn nào nghèo khó, chồng con vất vả đầu hôm sớm mai. Nó sẽ lời hết bạn bè cũ cùng học lớp 12 với nó ở Sài Gòn, thuê vài cái xe đi chơi khắp mọi chỗ kêu bằng... danh lam, thắng cảnh, quay video, chụp ảnh, đi ăn nhà hàng chết bỏ... cho bố ghét những ngày... con nít chẳng dám đi đâu hay làm cái gì...

Có tiếng xe "*pin! pin!*" ở ngoài cổng. Người ta tới đón mẹ con Bà Năm ra phi trường. Bà con, bạn bè lối xóm bu lại, nước mắt ngấn dài, kể ở người đi... Ôi! Cảnh biệt ly sao mà buồn thế! Mẹ con Bà Năm với mấy cái va-li bụi chẳng, hai cái xách tay nho nhỏ đã lên

xe. Một số bà con thân thiết cũng leo lên xe để tiễn mẹ con bà Năm tới tận phi trường. Một số bà con ở lại, vẫy tay từ biệt khi cái xe 12 chỗ ngồi đã từ từ lăn bánh.

Bà Năm cố nhìn lại cái xóm cũ đã gắn bó, sống chết với Bà từ bao nhiêu năm nay. Những dãy nhà hai bên đường phố chạy thụt lui lại phía sau cùng những bóng cây, cột đèn, thân thương quá đỗi. Vài chiếc xích-lô đưa khách sớm, dăm cái xe đạp, vài chiếc Honda rồ máy chạy ào ào... Tự nhiên Bà Năm thấy nhớ, thấy thương Sài Gòn quá đi mất thôi. Vậy mà Bà nỡ bỏ nó để đi xa, chẳng biết bao giờ mới trở lại nơi này.

Bác tài xế bấm còi "*pin! pin!*" khi tới chỗ ngã tư đông người lộn xộn làm con Lan giật mình khi còn đang ngủ gà, ngủ gật vì sáng nay nó phải dậy sớm. Xe qua cổng phi trường, vòng qua vòng lại rồi đậu phía trước một ngôi nhà đông nghẹt những người.

Hai mẹ con Bà Năm đã lọt vào trong căn phòng "*cách ly*" để lại bên ngoài số bà con, bạn bè thân thiết với bao nhiêu nỗi niềm thương nhớ đến độ sốt sa. Thoát được cái cảnh lo sợ bị rạch túi, mất giấy tờ, tiền bạc như thiên hạ vẫn đồn đại, Bà Năm thấy an tâm đỡ khổ. Bà Năm đã già, lắm cảm, may mà có con Lan đi theo chớ không dám chết quá. Bà có biết trời trăng, mây nước gì đâu. Hết nạt giấy tờ, kêu tên, rồi nạt tiền đủ thứ linh tinh. Đến chỗ máy ông, mấy bà công an áo vàng, cầu vai đỏ chóc, bà hơi run khi thấy họ lục xét, bới tung đồ đạc của mấy người đi trước. Con Lan hích hích cùi chỏ rồi thò tay bấm Bà "*Má để con!*" Con nhỏ này nó học ở đâu mà bữa nay nó lanh ... như quạ, dấm dúi tiền bạc cho đám công an bằng những cái phong bì "*có nhân*" ở bên trong. Kẹt quá, nó dúi đại cả mớ tiền Hồ vào tay bọn công an tỉnh bơ, chẳng còn coi ai ra gì cả. Công việc đi qua nhanh như gió. Cuối

cùng một lão công an, mặt lạnh như tiền, hát hàm hỏi *"Bà và Cô có đem theo đồ la không?"* – Thừa không! – Thế còn giữ tiền Việt Nam không? Con Lan lại hích hích cái cùi chỏ vào ba sườn Mẹ nó. Bà Năm lòi trong người ra cái phong bì to bự đựng mớ tiền Hồ còn lại, đưa cho lão công an, miệng líu ríu *"Còn lại mấy trăm ngàn, xin biểu... đồng chí uống cà phê."* Lão công an phì cười khi nhét cái phong bì vào ngăn kéo bàn gần đó nhanh như người ta làm xiệc. Lão ta cười chắc là vì lão ta có đồng chí đồng choé gì với Bà Năm bao giờ đâu...

Hành khách lên xe, ra chỗ máy bay đậu. Ngồi trong máy bay rồi, con Lan buộc dây lưng an toàn cho Mẹ. Sau một hồi gằm gừ, lắc lư, chiếc máy bay Hàng Không Việt Nam từ từ cất cánh. Bà Năm nhăn mặt vì khó chịu, nôn nao trong người. Ngồi cạnh cửa kính máy bay, Bà Năm thấy phở xá, đồng ruộng quanh vùng Sài Gòn lụi xụi dần rồi mất hẳn. Chung quanh chỉ còn là mây trắng xoá, mịt mờ...

Nỗi buồn xa xứ ở đâu tự nhiên kéo đến. Hai hàng nước mắt chạy quanh. Con Lan giương tròn đôi mắt nhìn Mẹ nhưng chắc là nó không làm sao hiểu nổi. Máy bay dừng lại ở Thái Lan để chuyển sang máy bay quốc tế, nghe nói bự lắm. Con Lan lúc này lạnh lẽ, dễ thương vô cùng. Nó thương Mẹ nó. Nó lo cho Bà đủ chuyện trong chuyến đi nửa vòng trái đất đầu tiên và chắc cũng là cuối cùng của đời Bà. Mới ăn có một bữa trên máy bay với một bữa ở khách sạn để chờ chuyển máy bay mà Bà Năm đã thấy nhớ món cá lóc nấu canh chua, cá nục kho khô, nhất là đĩa giá sống... Con Lan cứ ăn tỉnh bơ, ào ào hết sạch. Con gái 17 bẻ gãy sừng bò còn được, huống hồ năm nay nó đã lớn tướng, dư sức lấy chồng được rồi. Bà lắm cảm lo nghĩ vẫn vơ *"Nếu cứ ăn uống hoài kiểu này chắc chết quá!"* Mà không, con gái Bà nó bảo ở bên Mỹ đồ ăn không thiếu cái chi cả. Chợ Mỹ, Chợ Tàu, chợ Việt Nam có đủ hết. Tha hồ mà làm... bún bò giò heo, bún cá, phở, mì, bánh canh, bánh xèo, chả giò, bánh cuốn... Tự nhiên Bà Năm lại thấy ... lên tinh thần.

Người ta hướng dẫn Mẹ con Bà Năm lên cái máy bay to chi lạ. Nghe nói nó chở cả mấy trăm con người và vô số đồ đạc, va-li, thùng, xách, linh tinh. Dễ sợ thật! Bà thấy hành

khách đông vô số kể, ngồi trông tựa tựa như cái rạp cải lương ở gần chợ Bà Chiểu thân quen của Bà. Mấy cái màn ảnh chiếu phim cả ngày cả đêm, hoạ hoàn mới cho chúng nó... giải lao nghỉ xả hơi một lúc. Cứ độ 2 tiếng đồng hồ, mấy cô tiếp viên lại đẩy cái xe đi quanh, dọn ăn, dọn uống cho khách. Bà nghe nói ở Mỹ cả chục triệu người béo phì, đi không nổi. Chắc tại họ ăn uống lu bù tối ngày sáng đêm như thế này chăng. Bà ăn đâu có nổi, chỉ có con Lan là cứ tỉnh bơ như sáo sậu, hết coi phim lại ăn, lại uống. Bà bảo con Lan *"Con ăn nhiều thế, mai một béo phì ra thì ai nó thêm lấy!"* Con Lan phì cười *"Má đừng có lo! Con biết hết trơn rồi."*

Máy bay bay miết, bay hoài, dễ chừng cả ngày lẫn đêm chi đó. Bà Năm thấy cái lối sống ở trên máy bay và chắc cả ở Mỹ nữa nó không đơn giản như ở quê nhà, nơi gần chợ Bà Chiểu. Cái chi cũng máy với móc, lộn xộn lộn xộn, không biết đâu mà rờ cả.

San Diego

Máy bay hạ cánh xuống phi trường Mỹ. Con Lan bảo là phi trường quốc tế Los Angeles. Bà Năm mệt mỏi như từ cả người, đứng lên muốn hét nổi. Con gái Bà, con Nguyệt sẽ lái xe từ San Diego lên đón Mẹ con Bà ngay tại nơi này. Người đâu mà đông thế? Người ta ăn mặc thật là kỳ cục. Cả đời, bây giờ Bà mới thấy người ta ăn mặc chẳng giống dân Sài Gòn của bà tí nào. Đàn ông, con trai thì lắm người mặc áo để phanh cả bộ ngực lông lá tùm lùm. Có người ăn mặc đồ lớn như dân Sài Gòn đi ăn cưới. Có người chỉ mặc có mỗi chiếc áo *"may-ô ba lỗ"*, có người cởi trần trùng trặc đi lại tự nhiên, thoải mái. Đàn bà con gái cũng mặc quần, mặc váy như mấy cô, mấy bà hạng sang ở Sài Gòn, nhưng có nhiều người lại mặc váy, quần cụt, ngắn cũn cỡn

trông chẳng giống ai. Ở chỗ đông người thế này mà đàn bà con gái chi lạ, cứ như ở trần, ở trên thì vú về to nung núc, rùng rả rùng rình, để ra cả đồng cho người ta coi, ở dưới cứ như là ... để ra ngoài hết trơn, cái quần, cái váy ngắn tí teo, lại còn xẻ rạch lên một khúc nữa... Trông dễ sợ quá! Bà Năm không biết con gái mình, con Nguyệt nó có ăn mặc như thế này không? Nếu nó lại bắt Bà phải ăn mặc như thế nữa thì không biết rồi ra làm sao? Liệu Bà sống nổi hay không? Tự nhiên Bà chặc lưỡi... kệ nó tới đâu thì tới, đã đến đất Mỹ thì cũng như... đã leo lên lưng cọp rồi, tụt xuống đâu còn được nữa. Thôi thì... cũng liềm nhắm mắt đưa chân, thử xem... đất Mỹ xoay vần tới đâu.

Sau khi làm thủ tục giấy tờ này nọ, Mẹ con Bà đẩy xe hành lý ra phía ngoài. Còn đang ngỡ ngác thì con gái Bà, con Nguyệt, đã la lên *"Má! Má Con đây nè!"* Con gái Bà lúc này nó cao, nó to con, nó đẹp như "đằm" ấy, Bà nhận ra không nổi. Nó chỉ người đàn ông đứng bên cạnh *"Đây là chồng con. Đây là hai đứa cháu ngoại của Má! Và đây là bạn bè của con..."* Con Lan đứng sau lưng Bà, bây giờ mới đến phiên người ta ôm lấy nó cứng ngắc, hỏi thăm rồi rít tít mù, làm cho nó đỏ bừng cả mặt, cả tai ...

Mấy cái xe Mỹ, xe Nhật bóng láng đưa Mẹ con Bà Năm về nhà con gái. Bà thấy cái chi cũng lạ. Nhà to và đẹp quá, nhưng không bày đồ đạc tùm lum tà la như nhà của Bà ở gần chợ Bà Chiểu. Con rể và con gái Bà chắc hẳn giàu lắm. Hai đứa cháu ngoại thì cứ nhìn Bà mà nói với nhau bằng thứ tiếng gì Bà không hiểu. Chắc là tiếng Mỹ! Vợ chồng con Nguyệt nói với Bà thì bằng tiếng Việt, còn khi chúng nó nói chuyện với nhau lại bằng tiếng Mỹ chi đó, làm Bà chẳng hiểu chi hết trơn.

Gặp mấy ngày nghỉ cuối tuần, bà con bạn bè người Việt ở gần, nghe tin Bà Năm sang Mỹ, cũng kéo tới thăm. Bà cũng thấy vui vui một chút. Cơm nước bày ra đầy cả bàn, nhưng Bà ăn sao nó dở ẹt, không bằng món cá bóng kho tiêu, cá lóc nấu canh chua của Bà ở Sài Gòn. Chúng nó lấy xe chở Mẹ con Bà đi chơi tùm lum đủ chỗ, đẹp mắt và to lớn, vĩ đại vô cùng. Sạch sẽ nữa chứ, không có tạp nhạp, lộn xộn, dơ dáy như cái xóm cũ của Bà.

Mấy ngày đầu đoàn tụ qua đi. Vợ chồng con Nguyệt đi làm, hai đứa cháu ngoại được đưa đến trường học con nít. Chỉ còn Bà với con Lan ở nhà, cái nhà rộng thênh thang, phòng dưới nhà, phòng trên lầu, đủ kiểu. Chẳng bù với cái nhà của Bà gần chợ Bà Chiểu, chỉ có một cái phòng để ngủ, một phòng cho khách ngồi chơi, còn lại là nhà bếp với bộ bàn ghế ăn cơm và linh tinh đủ thứ. Ấy vậy mà mới ở Mỹ chưa được một tháng, Bà Năm đã lại thấy nhớ nhung luyến tiếc nếp sống của Bà, một bà già hiền lành, chất phác, ở gần chợ Bà Chiểu. Đến cái ngày con Lan được Chị nó dẫn đi học ở cái trường nào đó xa lắm, phải đi bằng xe hơi, chớ không có đi bộ hay đi xe đạp được đâu. Thế là chỉ còn có một mình Bà ở lại với ngôi nhà to lớn rộng thênh thang mà thôi. Lúc này, Bà thấy quả thiệt là buồn, cái buồn miên man khó tả. Con Lan đã chỉ cho bà cách bật Ti Vi bằng cái... bấm cầm tay. Bật máy lên thì Bà chỉ thấy toàn là đánh lộn, la hét um xùm. Bật sang kênh khác thì lại bắn súng đùng đùng, máu me tùm lum. Bà ráng thử bật sang kênh khác nữa. Trời đất quỷ thần! Một lão đàn ông, một cụ đàn bà ôm nhau cứng ngắc, hôn hít cứ y như là cắn nhau vậy thôi. Rồi cả hai... nhào lên giường vật lộn... hung hãn, trông mà phát khiếp, chi mà kỳ lạ! Chán quá, Bà tắt máy chẳng buồn lắp phim, coi cái lương với lại chường Tàu.... Hết đi ra lại đi vô, Bà đâm ra cứ muốn ngủ gà, ngủ vịt. Mà nằm xuống thì đâu có ngủ được...

Bà từng nghe nói thành phố San Diego là nơi ấm áp mà sao mùa lạnh mới sang Bà đã thấy lạnh chi mà lạnh dữ. Ở Sài Gòn, Bà có thấy lạnh bao giờ đâu. Buổi sáng sớm và ban đêm, ở Mỹ, Bà cứ phải mặc cả mớ quần áo, trông to bự trác như hình vẽ Ông già Nô-en vậy. Có bữa con Lan mở Ti Vi, Bà thấy cảnh động đất, mưa lụt, bão bùng, xe cộ tông nhau, người chết, nhà cửa tan tành... Ở Mỹ cái gì đối với Bà cũng vĩ đại, to lớn, dễ sợ, kinh hoàng, dựng tóc gáy, nổi da gà. Nó không yên tĩnh, hiền lành như cái vùng đất chợ Bà Chiểu của Bà.

Tối đến vợ chồng con Nguyệt mới đi làm về. Cả nhà chỉ gặp nhau vào lúc ăn cơm. Ăn xong, ai về phòng người nấy, hay vợ chồng con Nguyệt lại lấy xe đi đâu đến khuya. Bà Năm muốn chơi với hai đứa cháu ngoại. Khốn

nổi hai đứa nhỏ lại chỉ biết nói tiếng Mỹ mà thôi, Bà đâu có hiểu. Còn có con Lan thì nó lo học và làm bài túi bụi. Rảnh một tí, nó mở cái Ti Vi để coi ca nhạc mà kể đàn, người hát cứ như đánh vật với nhau, la hét um xùm. Hình như nó bảo nhạc Rốc, nhạc riếc chi đó, nghe đến chóng cả mặt, đau cả đầu. Không thể thì nó lại ôm cái điện thoại nói chuyện với bạn với bè. Nói liên hồi, không biết mệt. Chuyện chi mà nhiều thế?

Bà Năm đau nặng phải vô nằm bệnh viện, lằm lúc mê man rồi lại tỉnh. Vợ chồng con Nguyệt chỉ biết thương Bà, nhưng vẫn không hiểu được Bà. Chỉ có con Lan về sau nó hiểu, nó hỏi *"Có phải ở đây Má buồn, Má không chuyện trò được với ai, nhất là với hai đứa cháu ngoại, Má nhớ Quê Hương, bạn bè của Má, Má nhớ mò mả Tổ Tiên, Ông Bà, Cha Mẹ, Má nhớ chợ Bà Chiêu... nên má đau, má bệnh phải không?"* Bà Năm nắm lấy tay nó rồi gật đầu. Con Lan bỗng nhiên mím môi lại, nước mắt chảy hai hàng *"Sao Má không ở lại Việt Nam với chòm xóm, bạn bè, với chợ Bà Chiêu của Má? Má không chịu đi Mỹ thì đâu con có đi! Con nhất định ở với Má cho đến khi nào Má... không còn nữa, Má đi với Ba cơ mà!"* Rồi nó ôm mặt khóc rưng rức xót thương cho Mẹ, người đã suốt đời khổ cực vì chồng vì con, hình như chẳng có lúc nào để nghĩ đến chính mình... Bỗng bà Năm tỉnh táo, vẫy tay cho vợ chồng con Nguyệt cùng tới gần. Bà nắm lấy tay 2 đứa con gái, nói trong hơi thở nghẹn ngào *"Má chấp nhận rồi bỏ tất cả để ra đi vì Má thấy thương con Nguyệt, nó muốn Má được an nhàn, sung sướng lúc tuổi già, nhất là Má thương con Lan, Má hy sinh vì mong cho nó được ăn học nên người và có một cuộc*

sống tốt đẹp như Chị nó ở đất nước văn minh, giàu có, vĩ đại như thế này. Má già rồi nên không quen, nhưng Má chấp nhận... Má chỉ tiếc một điều là không được chết và nghỉ yên bên cạnh Ba con..."

Nguyệt lúc này mới cảm thấy một nỗi xót xa thật to lớn. Nguyệt đã chịu một phần trách nhiệm trong cái chết của Bà Năm. Vợ chồng Nguyệt đã không làm được một việc mà nhiều gia đình Việt Nam khác đã làm được. Đó là vợ chồng Nguyệt không để ý hay không làm được cái việc: dạy cho 2 đứa con những khi ở nhà với Cha Mẹ, tập nói tiếng Việt. Nếu hai đứa con của Nguyệt nói được tiếng Việt như nhiều đứa trẻ gốc Việt khác thì Bà Năm đã có nhiều giờ phút khuây khỏa, vui chơi, chuyện trò với hai đứa cháu ngoại mà Bà thương hết mình. Đằng này, Bà không làm sao gần gũi được với chúng nó. Khi Bà và hai đứa cháu ngoại gần nhau, thay vì chuyện trò như nhiều gia đình gốc Việt Nam khác, thì lại chỉ biết nhìn nhau như những người xa lạ ở đâu đâu ấy. Nguyệt cũng úp mặt vào hai bàn tay để dấu đi những giọt nước mắt xót thương người Mẹ già đã từ giã tất cả để đến nơi đây sống với mình. Nguyệt thương Mẹ nhưng đã không hiểu được Mẹ. Bây giờ thì mọi sự đã trễ mất rồi, không cách nào làm lại được nữa dù chỉ một lần... Nếu 2 đứa con của Nguyệt nói được tiếng Việt để Bà cháu hủ hỉ với nhau thì... Bà Năm không nói được nữa, Bà đã vĩnh viễn ra đi để được sống với chồng Bà bên kia thế giới, có lẽ gần gũi hơn với Quê Hương Đất Tổ, ở đó có nhiều bạn bè thân thiết và có cái chợ Bà Chiêu thân thương gắn bó với Bà từ những ngày khốn khổ xa xưa...

Phan Đức Minh

*Kính chúc quý Thầy Cô, quý
Ái Hữu Tiền Bối cùng quý Ái
Hữu và Thân Hữu một mùa Thu
Đông an mạnh, may mắn và
đậm ấm.*